

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по три броя.
Цена му 6 на год. 3 ф. на по год. 1 ф. 50 н.

Брой 34.

У Новоме Саду, 10. Децембра 1862.

Год. V.

О одношеню школе према цркви.

(Едно питањѣ за учителѣ.)

Христианска школа стои с' црквомъ већѣ тимъ у врло тесној свези, што су иста деца, коју школа учити и воспитати има, у тој цркви св. крштенѣ примила, те тимъ у ту цркву уписана, и по томе пре чланови цркве постали негъ школе, и остаю чланови цркве, докъ годъ су живи, дошли у школу или не, а у школи су и кадъ дођу само за кратко време.

Јошѣ тешнѣ е школа за цркву везана тимъ, што све најглавније науке, којима децу научити има одъ цркве има, тако су: молитве, вера и закони, тако св. евангелија и апостоли, тако библичне приповедке старогъ и новогъ завета и житија светихъ, овамо снада и часловацъ и псалтирѣ, овамо и црквено пояню. Све ове науке, подъ именомъ науке христианске идуће има школа одъ цркве; а то су јој све најважније науке нѣзине, са којима има децу како у вери тако и моралном животу научити и утврдити, и тимъ најглавнији задатакъ свой извршити. Све ове пребогате, најкрасније и најсветије научне предмете само е зато црква тој својој помоћници школи вoверила, да се на њима деца вери науче, и из њи најглавнију за живот науку приме, да с' њоме расту и сазреваю, пак честити и врени чланови цркве изађу.

Кадъ дакле школа само ону децу има, која су већѣ за чланове те цркве уписана, кадъ најважније науке, што их деца предае одъ цркве има, кадъ е нѣзинѣ задатакъ, децу у вери и животу оне цркве, у којој су св. крштенѣ примила научити и утврдити, да врени чланови те цркве буду; то се јасно види, да она с' црквомъ томъ у најтешнѣмъ одношеню и свези стои, и то јој на славу служи, ер само тако бива средствомъ оногъ родъ людски спасавајућегъ заведеня, кое е самъ Христосъ основао.

Изъ тогъ одношеня христианске школе према цркви, особито православне школе према православној цркви слѣдуе, да

учитель са тима, нѣму одъ цркве поверенимъ благама науке вере и морала несме по својој вољи поступати и поверену децу не шта и како он оће учити, него се мора прописа држати, по коемъ се мора све, што децу учи са наукомъ те цркве слагати и ни у чемъ одъ нѣ ни мрве одступати. Зато, што е наука хришћанска најглавнија наука у овој школи, и што школа ова с' црквомъ у најтешној свези стои, неможе други за учителя овде ни намештенъ бити, до само онај, кои е сам собомъ чланъ те цркве, којој деца принадлеже. Шта више, и методъ школски башъ зато, што е наука хришћанска основа целе науке у народној школи учителю налаже, да се не само у оним за ову науку искључиво наређенимъ, него и у свима осталимъ часима и предметима, гдегодъ се прилика пода на ову најглавнију науку обазире, непрестано њу на уму имајући, као која средоточие свију наука у овој школи сачињава, око кое се све остале као око свогъ срца и душе вити имаю, тако, да св. духъ ове науке, све остале задише и да се крозъ њи провиди. А уеуди л' се учитель одъ ти правила и прописа цркве одступити, он и чланъ те цркве и учитель деце; то одъ часа престае и обвезанъ общине, што га са њиме има, и нико неможе родителъ присиљавати, да своју децу томъ учителю шалю, ни приморавати ихъ, да таковог учителя у својој общини трпе, а властъ школска има дужностъ дисциплинарну најстрожию истрагу и по томъ пресуду о неспособству таковогъ учителя донети и нѣга са учительства сметнути и одма одъ деце, коју учити кадаръ није, уклонити.

Напротивъ прави учитель, кои е својој цркви свимъ срцемъ и душомъ одданъ и у себи све оне радости и благослове осећа, што ихъ црква свима своимъ вернима дае, тај ће учитель свомъ снагомъ и оданосѣу настојати, да и у деци љубавъ и страопочитанъ према својој цркви робуди и оснажи; он ће ихъ са црквомъ са значаеми и определенѣмъ сви нѣзини и обреда и утвари упознати; онъ ће при предаваню хришћанске науке непрестано на црковну годину призренија имати; онъ ће ихъ са значаеми наступајући празника упознати; онъ ће изборомъ библични приповедака, црковни песама, евангелија и апостола, житија светихъ итд. децу за наступајући празникъ спремити и у њима радованъ пробудити, да га и свестие и побожне прославе; онъ ће све згодне прилике, као при предаваню 4-е божие и 1-е црковне заповѣди итд. употребити, да деци важностъ светкованија неделѣ и празника и тогъ благо-

детне релѣди на срце метне; он ће са особитом љубави црковно пѣние у школи неговати и што веѣма могао буде радити и учинити, да и деца своим понавѣм свечаност неделѣ и празника умноже и увеличаю; а што е најважние, он ће своим примером страопочитаня и љубави свое цркве и нѣзини наредби, и своим скромним и побожним саучешѣм деци огледало и образац бити, по оној пророка и цара Давида речи: Кол возлюблена селенія твоя Господи силъ. Желает и скончавается душа моя во двѣри Господни. — Яко лучше ден единъ во дворѣхъ твоихъ паче тисяшъ: изволихъ приметатися въ дому Бога моего паче, неже жити ми въ селеніихъ грѣшничихъ, Пс. 83. 2, 3, 11. —

О практичномъ рачуну у школи.

(Едно питањѣ за учителѣ.)

Рачунъ у школи неиде ко што би валяло, непрактичанъ е, пакъ одъ врло слабе користи по животъ. Доведемо децу близу цели, и башъ онда ихъ науцетимо, кадъ валя плодъ сабирати; измучимо ихъ са онимъ тежимъ посломъ, са цифрама, а кадъ има најполезнии и најинтересантни наступити, вредност ствари и потреба са цифрама у сношенѣ сводити, оставимо их, те савъ трудъ безплодно пропадне. Съ тога и гледи деца рачунъ као нешто невредно, когъ изъ школе излазећи на школскомъ прагу са се стресу, па никадъ више на нѣга и немисле, као да овај никое вредности по животъ нема. Али како се у свомъ доцниемъ животу на рачунъ необазире онако и пролазе; ко рачуна собомъ недржи, мора пропасти. Шта га их силно люди има, кои се муче око радњи, што имъ ништа не доносе, или тако мало, да е гриота оне муке; а науштаю раднѣ, кое би имъ најкористније биле и трудъ имъ Бог зна како наплатиле, кадъ би само рачунати хтели. Шта га ихъ много има, кои се стеже онде, где му мало или нимало невреди, а развнѣ, где би штедня највише валяла; а само зато, ер њеће рачуна да увати. Штага би люди свое материялно стани кудъ камо побољшали, и штага би домазлука кудъ камо сретније стаяло, кад би само газде рачуна својски ватати хтели, да виде, шта ихъ ара и убия. Потражи колико ѣш и занатлија наћи, кои при свомъ послу рачуна држе; а прости лю-

види науку ни толико, да све, што у домоводству овде и онде
 асне или штете имаю на рачунъ увате; него пропадаю и још
 нерачунаю. Јошъ незгодине иде рачуноводство у обштинској
 економији, отуда се онолике штете и неуспутности туда дешаю.

Свему е томе школа крива, са онимъ своимъ непрактичнимъ
 поступкомъ при извештбачю деце у овој по домаћи и обштин-
 ски животъ особито на данашњи данъ едной одъ најкористнији
 и најпрактичнији наука. Она научи децу рачунати, али не ра-
 чуна водити. Научи ихъ са цифрама и сигурно и брзо радити,
 али ненаучи са стварма и о стварма рачуна водити, већ само
 са голимъ цифрама, а голе су цифре празанъ ветаръ, кад не-
 ћемо и вредностъ ствари и потреба низъ цифре да стављамо и
 са цифрама у сношенъ сведемо; ненаучимо ихъ практично ра-
 чунати; необавестимо ихъ, да рачуна о тима домаћимъ и по
 животъ најважнимъ стварма воде, већ изтеруемо само голу
 теорию, а та е безъ оногъ гола и празна, и безъ икое њ ин-
 тереса, те часомъ занемарена и заборављена. А ја незнам, има
 ли шта непрактичнје, него децу са тима абстрактнимъ видо-
 има рачуна мучити, особито на данашњи данъ, где е практич-
 ностъ у свима наукама овладала, а овај абстрактни метод од
 свуда избаченъ. Наука християнска, читањ и читавке, писанъ
 и задаће за писанъ, све е практично удешено, и учители раде,
 само се рачунъ и башъ рачунъ тера јошъ готово свуда по о-
 номъ старомъ шлендриянскомъ начину, кои би ваљало да е съ
 практичности први, еръ е по материјални животъ најнуждни,
 пакъ да се деца съ малена обавесте, и да будну люди, кои ће
 свудъ рачуна о себи и свомъ водити, а не онако безсвестно
 у овомъ погледу свои послова терати.

Што се примера за те практичне рачуне тиче, у овоме ихъ
 те листу сила већ давано, неки тако удешени, да се одма деца
 за школеку и домаћу радњу задавати могу; а неки су само
 означени, да ихъ учитељ по својој потреби за овај или онај
 видъ рачуна безъ по муке устрои, било за напаметни или пи-
 смени рачунъ, и гриота е, да се тако мало учители на њи
 обазире, већ децу са онима лудимъ празнимъ цифрама муче.
 У књизи упражнења у рачуну за сеоске школе има такође мно-
 го оваки примера, али се ни на њи непази. Многи учитељ по-
 маже у писарскимъ и рачунскимъ пословима обштинским и цр-
 квеним, где такође прилике има гомилу практични примера са-
 брати и на користъ школе употребити. Сваки учитељ има не-
 престано прилике изъ свога сопственогъ домоводства као и изъ

овога около нѣга живота, обртая, трговине и различити радњи гомилу практични примера за рачунъ сабрати; и многи би сам свое материјално стањ кудъ камо побољшати могао, кадъ би све оне случаеве о потребама нужднимъ и излишнима, што их данъ на данъ подмиривати има, све оне трошкове, што га сваки дан деру и упропашћую, а кои би га обогатити могли, кадъ би их све на рачунъ узимао, и чешће съ децом решетао. Пак чудо е, да немаре, већъ волију са голимъ цифрама радити.

У народной школи домоводство учити, као што многи да, насъ то желе и за тимъ вичу немогућно е, не само што би тимъ права цель ове школе сасвимъ изъ вида изпасти могла него што би то безъ користи било, ер за те науке треба зрелиегъ разума и много приуготовне науке, окромъ волѣ и интереса, коегъ свега кодъ мале деце ние; али е могућно и децу сила приуготовити, кадъ би се само мало пазило и на ово обазирало, кое е у нашимъ школама тимъ лакше могућно, што су сва деца едногъ станя, све земљделска, пакъ би се тимъ више на њиовъ идући животъ обазирати ваљало. У практичнимъ рачунскимъ примерима изъ домоводства и земљделства даде се за чудо много у овомъ научити. То е данасъ и едини и најбољи начинъ и средство, кое су сви паметни учитељи примили, и са највећимъ успехомъ, како по те науке, тако и по вештину рачуна самогъ истерую. Практични рачунски примери изъ земљделства и домоводства вађени и само на истинитом одношеню вредности ствари съ бровима основани и деци за вештбанъ задавани кадри су и децу за чудо у овомъ обавестити. Съ тима примерима добие рачунъ свою практичну вредностъ, постане и за саму децу интересантанъ, и толико ихъ освести, да се после у свакој пригоди рачуна лађаю. Ти практични рачуни и реалне науке те сила унапређую, и одъ велике су користи по исте науке. Ти практични примери мораю и учитеља сила милие забалати, и кадри су нѣму самоме од много веће користи бити, него голе цифре. Съ тима примерима ступи онъ у ближи саобраћай са светомъ и животомъ од коегъ е осталимъ наукама сила одлученъ, уђе изъ школе у животъ, изъ књига у стварь. Небројно случаева у животу има, небројно потреба и луксуса, кои кадъ се на рачунъ увате, тай намъ болѣ очи отвори, него да коя посебна о томе наука; на много места изведе тай рачунъ на сила паметние и практичне мисли, желѣ и дела, пакъ изађе тимъ не само на материјалну него и на моралну користь.

Библичне приповѣдке

у библичнимъ рѣчма.

НОВЫЙ ЗАВѢТЪ.

28. Свечаный улазакъ Иисусовъ у Иерусалимъ, или Цвѣти.

(Иоан. гл. 12, 1—18. Мат. гл. 21, 8—18.)

На шестъ дана пре пасхе дође Иисусъ у Витанию, гдѣ бѣше Лазарь, што умре, кога онъ изъ мртвыхъ подиже. И ту му зготовише вечеру, и Марта служаше, а и Лазарь бѣше еданъ одъ оныхъ, што сѣѣху съ њиме, а Марія узме литру (одприлике 18 лотова) правога нардова скупоцѣнога мира, па помаже ноге Иисусове, и отре косомъ своіомъ ноге нѣгове, а куѣа се напуни мириса одъ мирисаве масти. Тада рекне еданъ одъ ученика Иисусовыхъ, Юда Симоновъ Искаріотскій, кои га после и издаде: „Зашто се ово миро ніе продало, за 300 новаца, па да се дало сиромасима?“ А ово нерече, што се старао за сиромаше, него што е бью крадљиваць, и имао ковчежиѣтъ, па што се у нѣга метало, то е онъ носіо.

А Иисусъ рекне: „Недирайте е, нека она у данъ погреба мога то сачува; та сиромаше свагда имате са собомъ, а мене немате свагда!“

Разумѣ пакъ многоъ народъ одъ Юдея, да е Иисусъ ту, и дођу не само ради Иисуса, него и да виде Лазара, коєга Иисусъ изъ мртвихъ подиже. А првосвештеници се договоре, да и Лазара убию, ерѣ збогъ нѣга многи одъ Юдея иѣху и вѣроваху у Иисуса.

А сутра данъ многи од народа, што дошао бѣше на празникъ, чувши да Иисусъ иде у Иерусалимъ узму гране одъ финика (улма), и изиђу му на еусеретъ, и викаху говорећи: „Осана! благословенъ кои долази у име Господнѣ, царъ Израилѣвъ!“

Иисусъ нашавши магаре усѣдне на нѣга. А многи люди простру хаѣине свое по путу, а други рѣзаху гранѣ е дрвеѣа и простираху по путу. А народъ кои иѣаше предъ њимъ и за њимъ викаше: „Осана сыну Давидовомъ! благословен кои долази у име Господнѣ! Осана у виени!“

И кадъ онъ уђе у Иерусалимъ, узруя се савъ градъ говорећи: „Ко е тай?“ А народъ гавораше: „То е Иисусъ пророкъ изъ Назарета Галилейскога!“

А Иисусъ уђе у цркву Божию и изтера све, кои продаваху и куповаху у цркви, и испрмета трпезе оныхъ што мѣняху новце, и клуне оныхъ што продаваху голубове, па имъ рече: „У писму (светомъ) стои: Домъ мой, дом молитве нека се зове, а вы начинисте одъ нѣга разбойничку пеѣину.“

И приступе къ нѣму хромѣ и слѣпи у цркви, и онъ ихъ исцѣли. А кадъ видѣше првосвѣштеници и књижевници чудеса што Иисусъ учини, и дѣцу гдѣ вичу у цркви и говоре: „Оса-на сыну Давидовомъ!“ они то негодоваше, и рекоше му: „Чув-ствъ ли шта ови говоре?“ А Иисусъ имъ рекне: „Да, заръ ни-сте никадъ читали: Изъ уста мале дѣце, и одойчади, савршио ен хвалу!“ И остави ихъ па изиђе изъ града у Витанию, и ту се настани.

29. Иисусови одговори фарисеима и предсказиваня о Јерусалиму.

(Мат. гл. 22, 15—22, и 35—40; Марк. гл. 12, 41—44, и Мат. 26, 3—5, и 14—16.)

Фарисеи посавѣтую се како бы Иисуса у рѣчи ухватили, и пошло къ нѣму ученике свои съ Иродовымъ служителѣма, те рекну: „Учителю, знамо да си истинитъ, и да заиста учишъ путу Божиємъ, и нехаришъ ни за кога; ерѣ ты негле-дашъ людма на лице! Кажѣ намъ дакле: треба ли дати данакъ ѣсару или не?“ А Иисусъ опазивши њихово лукавство рекне имъ: „Покажете ми новацъ одъ данка?“ А они му донесу но-вацъ. И онъ имъ рекне: „Чиѣ е ово образъ и надписъ?“ И ре-коше му: „Ѣсаревъ.“ Тада имъ Иисусъ рекне: „Подайте да-кле ѣсареву ѣсару, и Божиѣ Богу!“ —

И кадъ чуо то, а они се зачуде, и оставивши га отиду.

И еданъ одъ њихъ законикъ кушаюћи Иисуса запыта га: „Учителю! коя е заповѣсть найвеќа у закону?“ А Иисусъ му рекне: „Люби Господа Бога свога свимъ ердцемъ своимъ, и свомъ душомъ своимъ, и свомъ мислио своимъ; ово е прва и найвеќа заповѣсть. А друга е као и ова: Люби ближнѣга сво-га као самога себе! О ове две заповѣсти висѣ савъ законъ и процѣ.“

И сѣдне Иисусъ наспрамъ црквене блѣгаице, па гледа-ше како народъ меће новце у благаицу; и многи богати ме-таху много. И дође една убога удовица, па метну две лепте, што чине еданъ новчиѣ.

Иисусъ дозове свое ученике па имъ рекне: „Заиста вамъ кажемъ: ова сиромашна удовица метнула е више одъ свію, кои међу у благајницу; еръ сви метнуше одъ сувишка свога, а она е одъ сиротинѣ свое метнула све што е имала, сав ужитакъ свой!“

И кадъ излазаше изъ цркве, рекне му еданъ одъ ученика нѣговыхъ: „Учителю гле, какво е каменѣ и каква су зда- нія!“ Иисусъ одговарајући рекне му: „Видишъ ли ова зда- нія; ни каменѣ на камену неће овдѣ остати, кои се неће разорити.“

И кадъ сврши Иисусъ све ове речи, рекне ученицима сво- има: „знате да ће до два дана бити пасха, и сынъ човѣчии быће преданъ, да се разапне.“

Тада се сакупе првосвештеници и књижевници и старе- шине народне у дворъ првосвештеника по имену Кајафе, и са- ветоваше се, како да Исуса преваромъ ухвате и убию, и го- вораху: „Алине о празнику, да не буде буне међу людма.“ Та- да еданъ одъ дваазйсторице по имену Юда искаріотскій оти- де къ првосвештеницима и рекне: „Шта ћете ми дати, па ћу вамъ га я издати.“ А они му понуде 30 сребрника, и одтада е Юда тражио згодно време, да га изда.

30. Тайна вечера.

(Ев. Мат. гл. 26; Марка гл. 14; Лук. гл. 22; Иоан. гл. 13—15.)

У првѣй данъ безквасныхъ лебова приступе ученици къ Иисусу и реку: „Гдѣ ћешъ да ти зготовимо, да едешъ пас- ху?“ И пошлѣ Петра и Иоана па имъ рекне: „Идите припра- вите намъ пасху да едемо!“ А они му реку: „Гдѣ хоѣшъ да ти приправимо?“ А онъ имъ рекне: „Ето кадъ уђете у градъ срешће васъ човѣкъ кои носи воду у земляномъ сасуду; иди- те за њимъ у кою куђу онъ уђе, па реците домађину: Учи- телъ вели: гдѣ е гостіоница, гдѣ ћу ести пасху са ученици- ма моима. И онъ ће вамъ показати велику собу прострту; ту приправите!“ А они отиду, и нађу, као што имъ онъ каза, и приправе пасху. И кадъ дође вече, сѣдне Иисусъ за трпезу и дванаестъ апостола съ њиме, па имъ рекне: „Врло самъ же- ліо да ову пасху едемъ с вама, пре него што примим муке!“

Знајући Иисус, да му све отацъ даде у руке, и да онъ одъ Бога изиђе, и къ Богу иде, устане одъ вечере, и скине

своє хаљине па узме убрӯсѣ те се опаше. Потомъ успе воду у умиваоницу и почне прати ноге ученицима и отирати убрӯсомъ, коимъ бѣше припасанъ. Кадъ дође къ Симону Петру, рекне му овај: „Заръ да ты оперешъ мое ноге?“ Иисусъ одговори и рекне му: „Што я чинимъ, ты сада незнаєшь али ћешъ после дознати.“ Петаръ му рекне: „Никада ты нећешъ опрати ногу моихъ!“ Иисусъ му одговори: „Ако те неоперемъ, нећешъ имати заеднице самномъ!“ Симонъ Петаръ му рекне: „Господе! не само ноге мое, него и руке и главу!“ Иисусъ му рекне: „Измивенъ нетреба до само ноге да опере, еръ е савъ чистъ, и вы сте чисти, али не сви!“ Знао е онъ свога издайника, па е зато рекао: „Нисте сви чисти!“

Кадъ имъ опере ноге, узме хаљине свое, и сѣдне опетъ за трпезу, па имъ рекне: „Знате ли шта вамъ учинихъ? Вы зовете мене учителъмъ и господомъ, и добро велите; еръ е самъ тай. Кадъ дакле я опрахъ вама ноге, господъ и учитель, то сте и вы дужни еданъ другоме прати ноге. Примѣръ самъ вамъ дао, да као што я вама учинихъ, тако и вы чивите. Заиста вамъ кажемъ: Ние слуга већий одъ господина свога; нити е посланикъ већий, од онога, кои га е послао. Ако ово знате, блаженисте, ако то творите!“

И кадъ еѣху, рекне имъ: „Заиста вамъ кажемъ, еданъ између васъ издаѣе ме!“ И они се ожалосте па почне свакий говорити: „Бсамъ ли я Господе?“ А онъ одговараюћи рекне: „Кои умочи самномъ руку у чвию, тай ће ме издати! Сынъ дакле човѣчій иде, као што е писано за нѣга, али тешко човѣку томе, кои изда сына човѣчјега; болъ бы му было, да се нив родю човѣзъ тай!“

И Юда издайникъ нѣговъ одговараюћи рекне: „Еда ли самъ я учителю?“ Рекне му Иисусъ: „Ты каза!“ — И Юда одма изиѣе, а бѣше ноћъ. —

И кадъ еѣху, узме Иисусъ хлѣбъ, и благословивши преломи, и даде ученицима своима и рече:

„Узмите, едите, ово е тѣло мое, кое се за вас дае; ово чините у мою успомену.“

И узме чашу, и хвалу давши, даде имъ и рече:

„Пійте изъ нѣ сви; еръ ово е крвь моя Новаго Завѣта, коя ће се пролити за многе за опроштень грѣхова.“

И Иисусъ рекне своимъ ученицима: „Садъ се прослави сынъ човѣчій, и Богъ се прослави у нѣму. Кадъ се Богъ про-

слави у нѣму, то ће и нѣга Богъ прославити у себи, и одма ће га прославити! — Дѣтице! јоштъ самъ мало съ вама; тражићете ме, и као што рекохъ Јудеима: Куда я идемъ вы не можете доћи; то и вама сада говоримъ.

Нову вамъ заповѣсть даемъ, да любите еданъ другога; као што я васъ любимъ, да и вы любите еданъ другога. По томе ће васъ познати, да сте мои ученици, ако любовъ имате међу собомъ. —

Нека се неплаши срдце ваше; вѣруйте у Бога, и у мене вѣруйте! У дому отца мога су многи станови; я идемъ да вамъ приправимъ мѣсто. И кадъ вамъ приправимъ мѣсто, опет љу доћи, и узеху васъ къ себи, да и вы будете, гдѣ самъ я. И куда я идемъ знате, и путь знате!“

Рече му Тома: „Господе, незнамо куда идешъ, па како можемо путь знати? „Исусъ му рече: „Я самъ путь и истина и животъ; никто неће доћи къ отцу, до само чрез мене!“

„Заиста, заиста вамъ кажемъ, кои вѣруе у мене, дѣла која я творимъ, и онъ ће творити, и већа ће одъ овыхъ творити; еръ я идемъ къ отцу моме, и штогодъ узиштете одъ отца у име мое, то љу учинити, да се прослави отаць у сыну. И ако што узиштете у име мое; я љу учинити. Ако ме любите, а вы држите заповѣсти мое. И я љу умолити отца, па ће вамъ онъ дати другога утѣшителя, да буде съ вама навѣкъ. Духа истине, кога свѣтъ не може примити; еръ га невиди, нити га познае; а вы га познаете, еръ у вама пребыва, и у вама ће бити.“

„Нећу васъ оставити сиротне; доћи љу къ вама. Јоштъ мало, па свѣтъ ме више неће видити, а вы ћете ме видити; еръ я живимъ, и вы ћете живити. У онај данъ ћете дознати (увидити), да самъ я у отцу моме, и вы у мени, и я у вама!“

„Ко мене люби, тай ће мою рѣчь (науку) држати: и отац мой имаће любовъ къ нѣму, и къ нѣму ћемо доћи, и кодъ нѣга ћемо станъ начинити. Ко мене не люби, тай рѣчь мою не држи; а рѣчь, кою слушасте, нѣ моя, но отца, кои ме е послао! Ово вамъ казахъ докъ самъ съ вама, а утѣшитсѣ Духъ свѣтый, кога ће отаць послати у име мое, онъ ће васъ научити свему, и напоменуће вамъ све што вамъ рекохъ!“

„Миръ оставлямъ вамъ, миръ мой даемъ вамъ. Не даемъ вамъ га, као што свѣтъ дае. Нека се неплаши срдце ваше, и некъ се не страши!“

„Я самъ правый чокоть, а отаць мой е радинъ (виноградаръ). Сваку лозу на мени, која неноси плода, онъ ће од-

сѣби, а сваку, која носи плодъ очистиће, да више плода принесетъ. Вы сте веѣ чисти, збогъ рѣчи, кою вамъ я рекохъ. Будите у мени и я ѣу у вама. Као што лоза не може плода донети сама о себи, ако nebude на чокоту; тако и вы, ако у мени не останете. Я самъ чокотъ, а вы сте лозе; па кои буде у мени, и я у нѣму: тай ће многій плодъ донети; ерѣ безъ мене не можете чинити ништа! — Ко у мени не остане, быће избачен наполю, као лоза, и осушитѣ се, пакъ ће ю скупити и у огань бацити и изгореће!“

„Ако останете у мени, и рѣчи мое у вама остану; то штогодъ усхтѣте просити, быће вамъ. У томе се слави отаць мой, да плодъ многъ донесете, и да постанете мои ученици. Као што мене люби отаць, и я любимъ васъ; останите у любви мојой. Ако заповѣсти мое уздржите, у любви ѣете мојой остати; као што я заповѣсти отца мога обдржахъ, и остаемъ у любви нѣговой. Ово вамъ казахъ, да радость моя остане у вама, и да радость ваша подуна буде.“

„Ово е заповѣсть моя, да любите другъ друга. Веѣ любви одъ те нема нитко, до тко душу свою положи за пріятель свое. Вы сте пріатели мои, ако творите што вамъ я заповѣдамъ. Ово вамъ заповѣдамъ да любите еданъ другога.“

31. Исусъ у Гетсиманіи.

(Мат. 26. 30—46; Лук. 22, 39—47.)

И одповавши хвалу изиђу у гору масличну. Тада имъ рекне Исусъ. „Сви вы саблазниѣте се о мени ову ноѣ; ерѣ я писано: Удариђу пастира па ће се разиѣи овци стада. А по воскресенію момъ, я идемъ предъ вама у Галилею.“ Петаръ му рече: „Ако се и сви саблазѣе о теби, али я се никадъ саблазнити неђу!“ Исусъ му рекне: „Заиста ти кажемъ: да ѣнешъ ноѣасъ, пре него што пѣтао запѣва, тринуть се мене одреѣи.“ Петаръ му рекне: „Да морамъ и умрети съ тобомъ, неђу те се одреѣи!“ А тако и сви ученици рекоше.

Тада дође Исусъ съ ѣима у селиште, кое се зове Гетсиманія, и рекне ученицима своимъ: „Сѣдите ту, докъ я идемъ тамо, да се Богу помолимъ!“

И узме Петра и оба сына Зеведесва, па почне скорбити и тужити. Тада имъ рекне Исусъ: „Жалостна е душа моя до

смерти; почекајте овдѣ и будите будни самномъ!“ И уклони се мало на падне на лице свое молећи се и говорећи: „Отче мой! ако е могуће, да ме мимоиђе чаша ова; али опетъ не како ја хоћу, него како ты хоћешъ!“

И яви му се ангелъ съ неба крѣпећи га. И Исусъ у бореню будући моляше се силвие; а зной нѣговъ быяше као капля крви, те капляше на землю.

И устане Исусъ одъ молитве, дође ученицима своима, и нађе ихъ гдѣ спаваю, па рекне Петру: „Тако ли немогосте еднога часа будни бити самномъ? будите будни и молите се Богу; ерѣ е духъ бодаръ, а тѣло е немоћно!“ Опетъ другій путъ отиде и помоли се говорећи: „Отче мой! ако неможе ова чаша мимоићи ме, да е неспіемъ, нека буде воля твоя!“ И дошавши нађе ихъ опетъ гдѣ спаваю; ерѣ имъ бѣху очи отежчале. И остави ихъ, па се и трећій путъ помоли рекавши те исте рѣчи. Тада дође къ ученицима своима и рекне: „Вы спавате и почивате, а ето се приближи часъ, и сынъ човѣчій предае се у руке грѣшника. Устајте, да идемо; гдѣ, приближю се онај, кои ме издае.“

Лаж и истина.

(Бдна персиска прича)

Царъ неки на роба еднога свогъ люто разнѣвљивъ викне да га погубе. Беднику овомъ излети у онај очајна часъ грдна, да одлакша ерцу. — Шта рече тай? упита царъ. — Рай — одговори еданъ приятель царевъ — рай вели оногъ е, ко свој гнѣвъ свлада и бедномъ опрости. — Нека му е просто рече господаръ. — Ние тако, упадне една удворица, неваля лагати; онъ те нагрди, грдне на тебе речи просу. — Па нектъ е, одговори царъ, она ми е лажъ милия, него твоя истина, она ми утиша срце, а ти га разпалуешъ само. Лепша е у нужди поштеногъ човека лажъ, него истина будале и ниткова.

Б р и г е.

(Бдна прича).

У некомъ манастиру био еданъ калуђеръ, на комъ се свако вече велики уморъ и слабостъ виђала. Едаредъ га зашита игу-

манъ, шта му е? А онъ узданувши одговори: „Имамъ тако тешике послове, да ми едва снаге измажу, и да ме Богъ милостиви некрени, неби ихъ одржати могао. Имамъ два ястреба чувати, и два зеца, и два кобца, и одну аждау, и едногъ лава, и низъ то јонш болника едног неговати.“ — Иди небудали, рече му игуманъ, такови зверова овде у мојој кући нема, нити самъ ишто одъ тога я овде видео. — Я истину говоримъ, рече калуђеръ. Два ястреба, то су моя оба ока, кое морамъ врло брижливо чувати, да имъ се што недопадне, што би мојој души на штету бити могло. Два зеца, то су обе ноге мое, њи морамъ непрестано задржавати, да незађу путемъ грешника на пагубна увеселеня коя. Два кобца, то су мое руке, њи морамъ непрестано полезнимъ посломъ забављати, да могу мене и мою брађу ранили и подпомагати. Аждая е мой езикъ, нѣга морамъ непрестано у зауту држати, да неби зло шта рекао. Лавъ е срце, съ њимъ се морамъ непрестано бочити, да га суета и самолубљ неувати, те духъ божи изъ нѣга изађе. Болееникъ е тело, кое часъ ово часъ оно иште, непитајући, да ли му е то по здрављъ пробитачно и пробитачно по овай и онај животъ. Ето шта ме сваки данъ онолико умара. — Игуманъ се задивитоме говору и рече: Мой брате, ти радишъ у винограду господнѣмъ, онъ ће ти трудъ наградити, и тебе снагомъ вечног блаженства окренити.

Найвеће зло у држави.

(Една хинеска прича.)

Царъ Оанконгъ ушита едаредъ свога министра Коанчоанга, кое е найвеће зло у држави, а овай одговори: я држимъ оно, што се каже: „пацовъ у идолу.“ Оанконгъ ние ту причу знао, и Коанчоангъ му овако приповеди:

Ти знашъ господару, давашъ народъ свое идоле има, кое као хранителъ свое држи и као светиню поштуе. Ти идоли су од дрвета пачинѣни, изнутра су шупљи, а с поля лепо измоловани. Едаредъ се уедан таковъ идолъ увуче пацовъ. Люди, незнајући како да га истераю отуд, яко се смету и забрину. Ватру подметати нису се усуђивали, плашећи се, да идол не изгоре; у воду топити га нису се усуђивали, плашећи се, да се бое несперу; него из почитаня према идолу мораше и пацова у нѣму трпити.

А кое су ти пацови у држави? упита цар.

То су они люди, одговори министаръ, — што никое заслуге ни вредности немаю, али се уму до господара додворити, пак онда жаре и пале. Ти люди упропасте земљу и господу ара, а народъ их гледа и трпи, плаче на њи и проклињ ихъ, ал поштујући и милуюћи свогъ господара нит сме нит зна, како да се усуди на њи, — то су пацови у идолу.

Локман.

(Једна источна прича.)

Ћдаред упиташе Локмана (ово е био едан персиски мударца) где е учио, да е тако и мио и мудар човек изашо; а он одговори: „само код груби и код будала. Свагда сам пазио, да никад оно неучиним, што ми се ние на њима допадало.“

Ветаръ по соби.

(Једна лекција изъ Физике).

По соби има ветрова као и на пољу, кои часъ одудъ час одундъ задуну; има ихъ ладни и топли, по патосу или по елемену пирећи, доле падајући или у висъ летећи, има виора и прави бура, и ко на њи непази, може и у соби, као и на пољу одъ њи страдати, може часкомъ киввицу, зубоболу и друга већа зла на се навући.

Да се уверишъ, да ихъ има, узми мало паперя, павуля, или мало ситно разчешљана свилена конця, то е довољно алата за ове оните, и ако е соба незагрејана стани мирно на средъ собе и пусти паперце, павуљицу или ту разчешљану свилу с висине, они ће лагано и мирно доле падати, знакъ, да никаквог ветра у соби нема, тишина е.

Садъ подај у пећи ватру заложити, да се весело разгоре. Чимъ се пећ загревати пође, одма ће се и ветаръ у соби почети дизати. Ватромъ у пећи савъ ваздухъ около пећи загрее се, пакъ повдигне мрвице ваздуха стану се размицати, баш као оно люди, што на зими еданъ низъ другогъ стиснути на врућини се размичу, да више места и одуха добаю. Тай загрејани ваздухъ постане ређи и лакши, и диже се низъ пећ у вис

башъ као што оно иверѣ, кадъ га подъ воду загнуришъ у вис надъ воду искочи.

Пусти садъ паперѣ, или павулѣ, или свилу низъ пећъ, и неће више доле падати, него ће се у висѣ къ слемени дизати и низъ слеме се ваљати све далъ одъ пећи, докъ изнадъ врага или прозора недође, а одатле доле падати. Ону тишину собнѣгъ ваздуха топлота пећи укварила е.

Метни твою свилу или паперце на дно собе близу пећи, одма ће къ пећи поћи, знакъ, да тај дојни ладни ваздухъ к пећи тече, као што онај горњи топли одъ нѣ бежи. Тај ладни дојни ветаръ начини се прво близу пећи, а после све изъ далѣгъ иде, као што се и онај горњи топли најпре око пећи начини, а после се све на далъ разводи. Покушай то ма съ које стране пећи, свуда ћешъ то исто наћи, еръ пећъ на све стране топлоту издае, те свудъ унаоколо ваздухъ око себе згрева и у висѣ отискуе, а на место тога са сви страна оздо ладни ваздухъ њојзи дотиче.

То ти е у маломъ иаистинития слика, како они велики ветрови постаю, што наполю душу. На полю е сунце место топле пећи, и у онимъ пределима, где највећма грее диже се савъ загреянъ ваздухъ у висѣ, пакъ тече исто као и тај горњи и топли собњи къ ладнимъ пределима, да ихъ загрее, и штогодъ ладни бива, све се ниже доле спушта; и као што дојни ладни собњи ваздухъ къ пећи, исто тако и наполю дојни ладни ваздухъ къ ономъ топлиемъ пределу одтиче, и тако се изравњаю.

Изнадъ вреле пећи душе непрестано топалъ ветаръ, и тај е тимъ ячи, што е пећъ врелия, а чимъ се пећъ излађивати пође, одма и ветаръ тај све тиши бива, докъ излађенѣмъ пећи и ветаръ сасвимъ непрестане.

Оћешъ ли томъ ветру да дадешъ, да ти шта ради, а ти изрежи карту на пужъ или на змию, задени у одну дашчицу иглу, и намести вршакъ репа те змие на врѣ игле, пакъ стави на топлу пећъ, и видићешъ, одма ће се поћи кретати, и то тимъ брже, што е пећъ врелия, а тише, чимъ се пећъ излађивати пође. Кадъ змия стане, онда е знакъ, да се и пећъ сасвимъ изладила.

На место змие можешъ ветреничу начинити: Задени три или четирѣ паперца, или одъ папира начинѣна крилца у парченце плутова дрвета, али малко косо, и стави на ону иглу. Оћешъ ли јошъ лепше шта да начинишъ, изрежи одъ папира мале тице,

лентирове, анџеле или аждаице итд. и употреби њи место кри-
 www.мацаветрениаче.

Кадъ би соба одъ свуда добро запитвена била, онда неби
 окромъ ти поменути ветрова никогъ другогъ у њой било, као
 што неби ни наполю никои други ветрова, до та два било, кад
 би земља сасвимъ глатко округла била и увекъ едно исто вре-
 ме. Али и око прозора и око врата има увекъ мали рупа, кое
 ваздухъ вађе, ако ихъ ми очима и невидимо, пакъ туда про-
 пируе. Кадъ е у соби исто онако топло, као и наполю, онда
 нећешъ на тимъ рупама никаквогъ ветра осетити. Али то е
 ретко, већ е у соби обично или топлив или ладније него на-
 полю, те ваздухъ одма те рупе тражи и туда највећма ради.
 душе, пропируе напољ или унутра, тимъ яче и наглије, што е
 већа разлика топлоте оногъ ваздуха наполю и оногъ унутри.

Узми горећу свећу и малко врата одшкрини, пакъ подржи
 свећу оздо на одшкринута врата, и што е соба врелија, тимъ
 ће пламенъ жесточие у собу се повияти; папере или свила она
 ту стављѣна, летиће нагло у собу, и ако врела пећъ згодно
 узстои лети ће управо къ пећи; а осетићешъ и безъ тогъ на ногама
 тај ладни ваздухъ, како съ поля унутра у собу преко прага
 улази и по дну собе се разлива. А дигни свећу у висъ на од-
 шкринута врата, пламенъ ће на пољ лизати, еръ га горњи то-
 плии собњи ваздухъ напољ изъ собе износи. Исто ће тако и
 паперѣ итд. ту напољ излетати. Ако л' е у соби ладније негъ
 наполю, као у лето, онда ће оздо напољ, а озго унутра уле-
 тати. На среди одшкринуте врата ту свећу држећи наћићешъ,
 да пламенъ свеће мирно горе, неповия се ни напољ, ни унутра,
 знакъ, да е ту тишина. Исто тако има и наполю на земљи пре-
 дела тишине, где други ветрова нема, до само кадкадъ и то
 најсиловитији виора, чимъ се она оба ветра горњи и дојни та-
 рући побію.

Кадъ е у соби врло топло, а на пољу врло ладно, онда
 ветаръ чимъ врата или прозорѣ отворишъ, врло яко дуне: а
 отворишъ ли и врата и противуположенъ прозорѣ уударедъ, оно
 ветаръ највећи махъ узме тако, да отргне врата или прозорѣ
 изъ шака и разбие. На такомъ месту стојећи можешъ гору бо-
 лестъ на се навући, него наполю; еръ напољ излазећи сваки се
 огрне и заклони, а у соби и немисли на огртанъ, већ у мисли,
 да е довољно склонѣнъ седне или легне у лакомъ одељу или
 у кошуљи на ту промаю, и многи е одъ тога страдао и пропао,
 зато се ваља ту већма негъ наполю чувати.